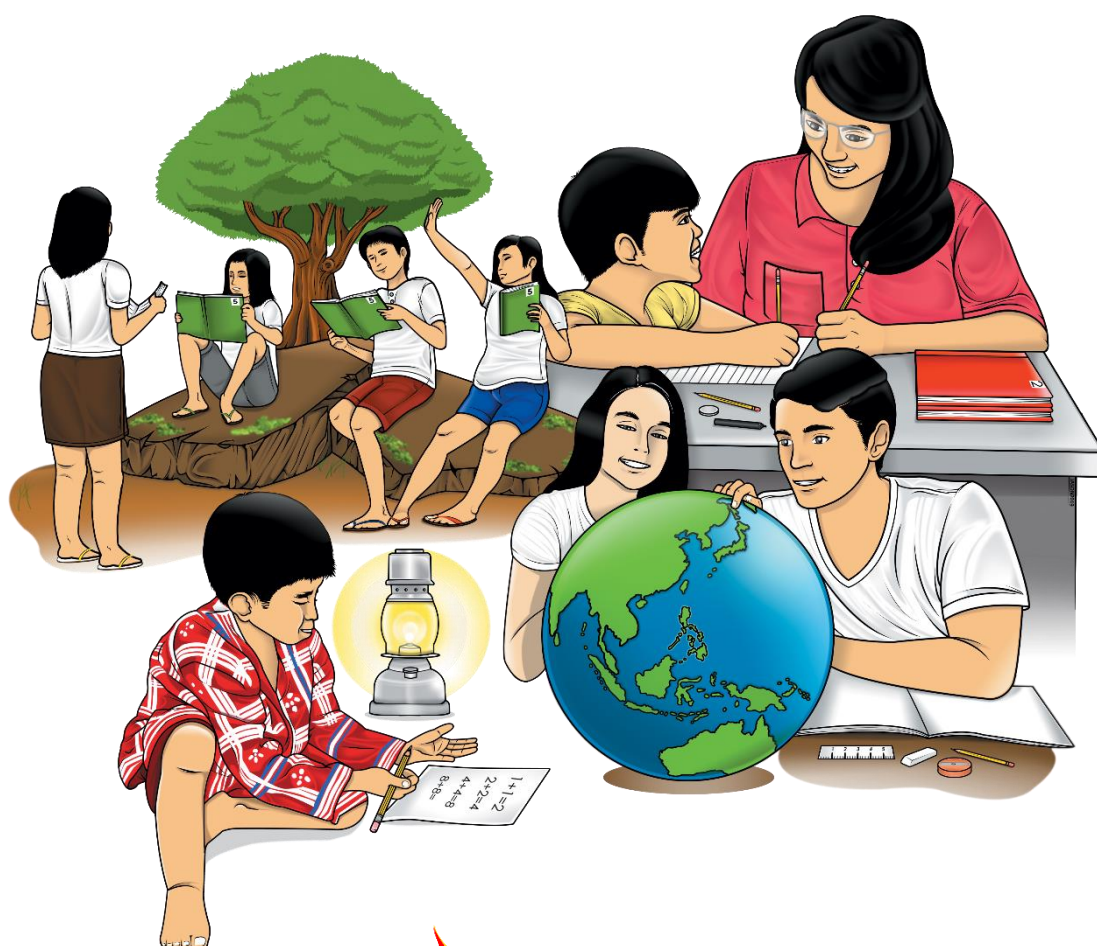

Araling Panlipunan

Ikalawang Markahan-Modyul 1: Konsepto ng Kabihasnan at Mga Katangian Nito

Araling Panlipunan – Baitang 7

Alternative Delivery Mode

Ikalawang Markahan – Modyul 1: Konsepto ng Kabihasnan at mga Katangian Nito **Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayon pa man, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot mula sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Merylen O. Rodriguez

Editor: Rosario G. Caluya, Leslie Ann D. Sanchez

Tagasuri: Pedro J. Dandal Jr., Margielyn E. Tomanggong, Nora A. Nangit
Joseph L. Lozanta, Thelma Salvacion, Florenil Malabayabas, Diana Nobleza

Tagaguhit: Teodorico A. Cabildo, Sergio M. Tupaz

Tagalapat: Esperidion D. Soleta Jr.

Tagapamahala: Benjamin D. Paragas

Mariflor B. Musa

Danilo C. Padilla

Freddie Rey R. Ramirez

Aurelia B. Marquez

Rodgie S. Demalinao

Pedro J. Dandal Jr.

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – MIMAROPA Region

Office Address: Meralco Avenue, Corner St. Paul Road, Pasig City

Email Address: mimaropa.region@deped.gov.ph

Telephone No.: (02) 6314070

Araling Panlipunan

Ikalawang Markahan-Modyul 1: Konsepto ng Kabihasnan at Mga Katangian Nito

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayan itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa pagtatapos ng bawat aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan naming magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinaaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Alam mo ba na pagkatapos ng Panahong Neolitiko hanggang sa sumapit ang ika-16 na siglo, umusbong at lumawak ang iba't ibang Kabihasnang Asyano? Sa paksang ito ay inaasahang iyong maisasagawa ang sumusunod na mga pamantayan at kasanayan:

- Nabibigyang kahulugan ang konseptong kabihasnang
- Naiisa-isa ang mga katangian sa pagkakaroon ng kabihasnang
- Nasusuri ang mga sistemang kinabibilangan ng mga katangian sa pagkakaroon ng kabihasnang
- Napahahalagahan ang mga katangian sa pagkakaroon ng kabihasnang

Pamantayang Pangnilalaman (Content Standard)

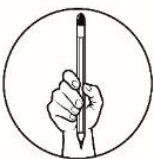
Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga kaisipang Asyano, pilosopiya at relihiyon na nagbigay-daan sa paghubog ng sinaunang kabihasnang sa Asya at sa pagbuo ng pagkakakilanlang Asyano.

Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)

Kritikal na nakapagsusuri sa mga kaisipang Asyano, pilosopiya at relihiyon na nagbigay daan sa paghubog ng sinaunang kabihasnang sa Asya at sa pagbuo ng pagkakakilanlang Asyano.

Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto

Natatalakay ang konsepto ng kabihasnang at mga katangian nito.
(AP7KSA-IIb-1.3)

Subukin

Bago mo tuluyang tuklasin ang ating aralin, maaari mo bang sagutan ang ibibigay ko sa iyo na paunang pagtataya? Marahil ikaw ay handang-handa na para isagawa ito. Maaari mo nang simulan. Isulat ang iyong sagot sa iyong sagutang papel.

Paunang Pagtataya

I. Panuto: Basahin at unawain ang bawat tanong. Piliin ang titik ng tamang sagot at isulat ito sa iyong sagutang papel.

1. Ang mga sinaunang Asyano ay bihasa sa paggawa ng iba't ibang palamuti sa katawan at pagtatayo ng mga malalaking gusali na may matataas na pader, malalapad na kalsada at monumento bilang templo. Alin sa katangian ng kabihasnang ito nakapaloob?

- a. May kaalaman sa aspektong pampulitika
- b. May sistema sa larangan ng pakikipagkalakalan
- c. May mataas na antas ng kaalaman sa sining at arkitektura
- d. May mataas na antas ng kaalaman sa larangan ng siyensya

2. Ang pagkakaroon ng organisado at sentralisadong pamahalaan ay isa sa mga katangian ng kabihasnan, kaya napakahalaga ang papel na ginampanan ng mga paring-hari sa sinaunang kabihasnang Asyano. Alin ang **HINDI** kabilang sa kanilang tungkulin?

- a. Namamahala sa sistema ng irigasyon
- b. Tagapamagitan sa diyos at sa mamamayan
- c. Tagapagpatupad ng batas sa kaniyang mga nasasakupan
- d. Tagapagtala ng mga mahahalagang pangyayari sa mga karatig lungsod

3. Ano ang paniniwalang *Politeismo*?

- a. Hindi naniniwala sa diyos
- b. Naniniwala sa iisang diyos
- c. Naniniwala sa maraming diyos
- d. Walang relihiyong kinabibilangan

4. Kung pagbabatayan natin ang sistemang panlipunan ng mga sinaunang Asyano, saan nabibilang ang mga alipin?

- a. Pinakamataas na antas ng lipunan
- b. Panggitnang uring panlipunan
- c. Pinakamababang uring panlipunan
- d. Pangkat ng mga elitista sa lipunan

5. Kabihasnang Shang: *Calligraphy*; Kabihasnang Sumer: _____

- a. Alibata
- b. *Cuneiform*
- c. *Hieroglyphic*
- d. *Pictogram*

II. #TATAK NG KABIHASNANG ASYANO

Panuto: Hanapin sa **Hanay B** ang tamang sagot para sa **Hanay A**. Piliin ang titik ng tamang sagot at isulat ito sa iyong sagutang papel.

HANAY A	HANAY B
6. Kabihasnang Indus	a. Naitatag ang mga pamayanang Jericho at Catal Huyuk
7. Kabihasnang Shang	b. Umusbong ang mga lungsod ng Mohenjo-Daro at Harrapa
8. Kabihasnang Sumer	c. Naitatag ang mga pamayanang Yangshao at Lungshan
9. <i>Pictogram</i>	d. Sistema ng pagsulat na ipinakilala ng kabihasnang Shang
10. <i>Calligraphy</i>	e. Sistema ng pagsulat na ipinakilala ng kabihasnang Indus
	f. Sistema ng pagsulat na ipinakilala ng kabihasnang Sumer

Binabati kita sa iyong ginawang pagsagot. Kung hindi mo nasagutan nang tama ang lahat ng bilang, tutulungan ka sa susunod na gawain at iyong tutuklasin at aalamin ang mga mahahalagang impormasyon na may kaugnayan sa paksa.

Aralin

1

Konsepto ng Kabihasnan at Mga Katangian Nito

Balikan

GAWAIN 1: PULSO KO SA NAKARAANG KAALAMAN

Panuto: Suriin ang sumusunod na pahayag na may kaugnayan sa nakaraang aralin na iyong natutuhan. Gawing gabay ang mga simbolo na nasa loob ng kahon sa pagtukoy ng tamang sagot at isulat sa sagutang papel.

----Kung **Tama** ang pahayag

-----Kung **Mali** ang pahayag

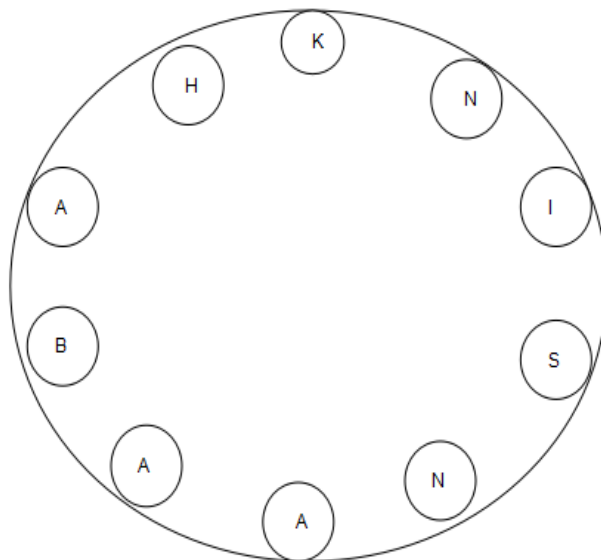
1. Ang patuloy na paglaki ng populasyon ng mga Asyano ay isang matinding hamong kinakaharap ng mga pamahalaan sa Asya.
2. Ang pandarayuhan o migrasyon ay mahalagang salik sa pagtataya ng kaunlarang pangkabuhayan.
3. Ang kawalan ng hanapbuhay ng mga mamamayan sa isang bansa ay hindi nagdudulot ng implikasyon sa aspekto ng pamumuhay.
4. Malaking bahagi sa pag-unlad ng isang bansa ang pagkakaroon ng dekalidad na edukasyon sa mga mamamayan nito.
5. Ang mataas na *birth rate* ay hindi makaaapekto sa paglaki ng populasyon ng isang bansa.

Tuklasin

Gawain 1: KONEKSIYON KO, KOMPLETUHIN MO

Panuto: Batay sa mga letra na nakasulat sa loob ng bilog, sikapin mong buoin hanggang sa makabuo ng isang konsepto. Gamitin ang gabay na ibinigay. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

K _____ **N**

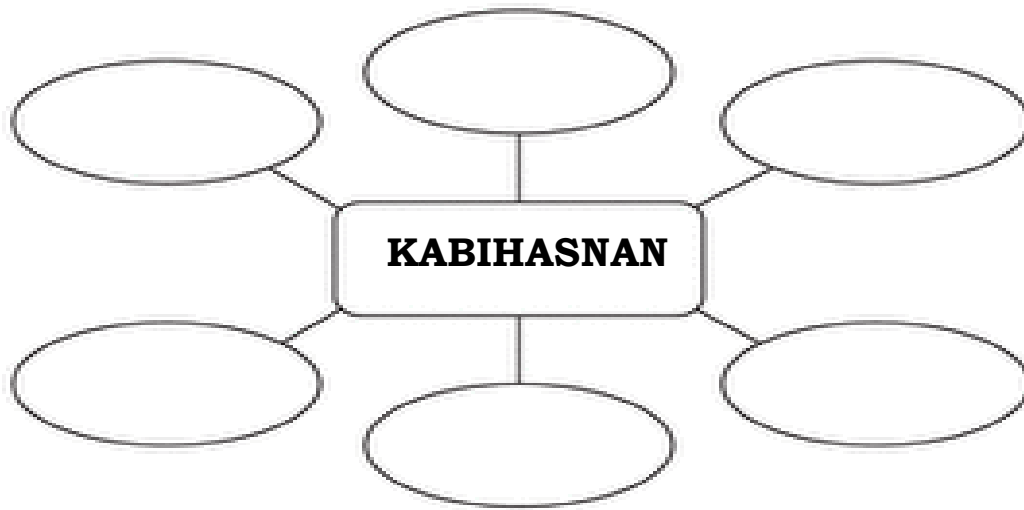
Pamprosesong Tanong:

Isulat ang iyong sagot sa iyong sagutang papel.

1. Ano ang konsepto na iyong nabuo?

Gawain 2: IDEYA KO SA KONSEPTO, IBABAHAGI KO

Panuto: Gumuhit ng isang *graphic organizer* katulad ng nasa larawan sa itaas. Isulat ang mga salita na sa palagay mo ay angkop sa salitang Kabihasanan. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Pamprosesong Tanong:

1. Batay sa mga salita na iyong naisulat sa loob ng *graphic organizer*, ano para sa iyo ang ibig sabihin ng konseptong kabihasanan? Gumawa ng iyong sariling depinisyon o kahulugan. Maaaring simulan ang iyong sagot sa pamamagitan ng:

Para sa akin, ang konseptong **kabihasanan** ay tumutukoy sa

Suriin

Ngayong may ideya ka na kung ano ang ibig sabihin ng konseptong kabihasnan, kailangan mong suriin at unawain ang teksto sa mga susunod na gawain sa modyul na ito. Makatutulong ito upang upang lubusan mong malaman o maintindihan ang mga katangian ng kabihasnan at maihanda ang iyong sarili sa pagsagot sa mga susunod na katanungan.

KONSEPTO NG KABIHASNAN

Alam ba niyo na napakapalad nating mga Asyano dahil maraming umusbong na kabihasnan mula sa ating kontinente na nagkaroon ng napakaraming ambag sa sangkatauhan?

Ganoon po ba? Isang karangalan po sa amin na maging isang mamamayang Asyano. Pero ano po ba ang ibig sabihin ng konseptong Kabihasnan?

Ang Kabihasnan ay isang konseptong tumutukoy sa pagkadalubhasa ng mga mamamayan sa isang kulturang kinagisnan o nakasanayan at pinaunlad ng maraming pangkat ng tao. Ito ay isa ring yugto ng kaunlaran sa isang lipunan

MGA KATANGIAN NG KABIHASNAN

Ano-ano po ang mga katangian ng kabihasnan?

Interasado ba kayong malaman? Halina't ating alamin.

May mga katangian sa pagkakaroon ng kabihasnan. Kabilang dito ay ang pagkakaroon matatag, organisado at sentralisadong sistema ng pamahalaan, pagkakaroon ng mataas na antas ng kaalaman sa larangan ng siyensya at teknolohiya, pagkakaroon ng relihiyon at kultura, may mataas na antas na kaalaman sa arkitektura at sining, may kasanayan at espesyalisasyon sa iba't ibang gawaing pang-ekonomiya at ang mayroong sistema ng pagsulat.

Taglay ba ng mga sinaunang Asyano ang mga katangian ng kabihasnan? Ano-ano ang kanilang mga katibayan?

Oo, kahanga-hanga at karapat-dapat ipagmalaki ang mga sinaunang kabihasnang Asyano na nagkaroon ng malaking ambag sa sangkatauhan.

Una ay ang pagkakaroon ng mga sinaunang Asyano ng matatag, organisado at sentralisadong pamahalaan. Ito ay masasalamain sa kanilang sistemang pampolitika. Sa simula, pinamunuan ang mga lungsod ng mga matataas na pari at sa kalaunan napalitan sila ng pinunong militar bilang hari ng lungsod. Mahalaga ang naging papel na ginagampanan ng mga paring-hari dahil taglay nila ang mga responsibilidad na pangrelihiyon, pampolitika at pang-ekonomiya. **Ikalawa** ay ang pagkakaroon nila ang mataas na antas ng kaalaman sa larangan ng siyensa at teknolohiya. Ito ay kanilang pinatunayan sa pamamagitan ng iba't ibang imbesyon katulad ng gulong na gamit sa sasakyang pandagat at panlupa, mga kagamitan na pang-agrikultura na may malaking naitulong para sa pag-unlad ng kanilang ekonomiya. **Ikatlo** ay ang pagkakaroon ng relihiyon at kultura. Ang mga sinaunang Asyano ay may paniniwalang Politeismo (*Polytheistic*) o paniniwala sa maraming diyos at diyosa at ito ay patunay na na mayroon silang sistemang pangrelihiyon. Taglay din nila ang iba't ibang kultura, kaugalian at tradisyon. **Ikaapat** ay ang pagkakaroon nila ng mataas na antas ng kaalaman sa larangan ng arkitektura at sining. Ito ay kanilang naipakita sa paggawa ng iba't ibang palamuti sa katawan, paggawa ng mga planado at malalaking gusali, matataas na pader at malalapad na kalsada at mga monumento bilang templo. **Ikalima** ay ang pagkakaroon ng kasanayan o espesyalisasyon sa mga gawaing pang kabuhayan na naglalarawan ng kanilang sistemang pang-ekonomiya. Para patuloy na matugunan ang kanilang mga pangangailangan nagkaroon sila ng kasanayan sa iba't ibang gawain. Ang uri ng kanilang gawain o trabaho ang batayan sa pagbubuo ng uring panlipunan. Nasa taas ng lipunan ang hari at pari na namumuno. Kasunod ang ilang mababang opisyal ng palasyo at templo, mangangalakal, sundalo, artisano at magsasaka. Pinakamababang uring panlipunan ang mga alipin at ito ay naglalarawan ng kanilang sistemang panlipunan. **Ikaanim** ay ang pagkakaroon ng sistema ng pagsulat. Napakamakabuluhan ang pagkakaimbento ng mga sinaunang Asyano ng iba't ibang sistema ng pagsulat. Nariyan ang *Cuneiform* ng kabihasnang Sumer, *Pictogram* ng kabihasnang Indus at *Calligraphy* ng kabihasnang Shang. Malaki ang naitulong nito sa pagsulat ng kanilang mga batas, kasunduan sa negosyo, dasal, bilang at pagkakakilanlan ng kanilang mga produkto, paglalarawan sa mga bagay at ideya at iba pang mga mahahalagang datos.

Kabihasnang Asyano

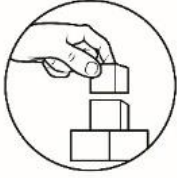
Kabihasnang sa Asya	Pamayanan	Pampulitika	Panrelihiyon	Panlipunan	Sistema ng Pagsulat
Sumer	Jericho, Catal Huyuk at Hacilar	Pinamunuan ng paring-hari (<i>priest-king</i>)	Politeismo	May hirarkiya ang uring panlipunan	<i>Cuneiform</i>
Indus	Mohenjo-Daro at Harrapa	Pinamunuan ng paring-hari (<i>priest-king</i>)	Politeismo	May hirarkiya ang uring panlipunan	<i>Pictogram</i>
Shang	Yangshao at Lungshan	Pinamunuan ng paring-hari (<i>priest-king</i>)	Politeismo	May hirarkiya ang uring panlipunan	<i>Calligraphy</i>

Gawain 1: KATANGIAN SA PAGKAKAROON NG KABIHASNAN AT SISTEMANG KINABIBILANGAN, ATING TUTUKAN!

Panuto: Isa-isahin ang mga katangian sa pagkakaroon ng kabihasnang. Isulat sa iyong sagutang papel ang iyong sagot batay sa pagkakasunod-sunod nito sa tekstong iyong binasa at suriin kung alin sa mga sistemang nakapaloob ang bawat katangian ng kabihasnang. Para matukoy ang sistemang kinabibilangan, maaaring pumili ng sagot sa kahon na kasunod.

Mga Katangian ng Kabihasnang	Sistemang Kinabibilangan
1.	
2.	
3	
4	
5.	
6	

- A. Sistemang Pampolitika
- B. Sistemang Panrelihiyon
- C. Sistemang Pang-ekonomiya
- D. Sistema ng Pagsulat
- E. Sistemang Panlipunan

Pagyamanin

Gawain 2: PUSUAN NATIN

Panuto: Suriin ang sumusunod na mga impormasyon. Lagyan ng hugis puso (heart) ang mga katangian ng kabihasnan, at ekis () kung ito ay hindi kabilang sa mga katangian ng nabanggit na konsepto. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

1. Pagkakaroon ng organisado at sentralisadong pamahalaan.
2. May sistemang panrelihiyon.
3. May paniniwalang *monotheistic*.
4. Pagkakaroon ng mataas na antas ng kaalaman sa sining at arkitektura.
5. May kasanayan o espesyalisasyon sa bawat gawaing pangkabuhayan.
6. May makitid na saklaw kaysa sa konsepto ng sibilisasyon.
7. Pagkakaroon ng mataas na antas ng kaalaman sa siyensya at teknolohiya.
8. Mayroong masalimuot na patakaran sa pagpapatupad ng batas.
9. Pagkakaroon ng sistema ng pagsulat.
10. May iisang kasaysayan.

Gawain 3: #ISANG TANONG, ISANG SAGOT

Panuto: Sagutin ang sumusunod na katanungan sa pamamagitan ng dalawa hanggang tatlong pangungusap. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel. Gagamitin ang Rubric ng guro sa pagtsek ng iyong sagot.

1. Batay sa tekstong iyong binasa, ano ang katangian ng kabihasnan?
2. Ano-ano ang mga katangian sa pagkakaroon ng kabihasnan?
3. Batay sa tekstong iyong natunghayan, pinatunayan na may kabihasnan ang sinaunang Asyano.
4. Bilang isang mamamayan, paano mo ipakikita ang pagpapahalaga sa kabihasnang ipinamana ng ating mga ninunong Asyano?

RUBRICS PARA SA SANAYSAY

Deskripsyon	Iskala	Iskor
1.Kagalingan sa pag-unawa sa paksa	1 – 5	
2.Kagalingan sa pagsagot sa mga tanong	1 – 5	
3.Kagalingan sa interpretasyon	1 – 5	
4.Kagalingan sa pag-uugnay sa ibang isyu	1 – 5	
5.Kagalingan sa pagbubuod	1 – 5	

Isaisip

Gawain 1: PASAPORTE KO SA ARALING ITO

Panuto: Bilang patunay na naunawaan mo ang modyul na iyong binasa, ang gawaing ito ay magsisilbing pasaporte mo para lalong mapagtibay ang iyong pagkatuto sa paksa tungkol sa kabihasnan at mga katangian nito. Dugtungan ang sumusunod na pahayag. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Natutuhan ko na ang konsepto ng kabihasnan ay _____.
Natutuhan ko rin na ang mga katangian ng pagkakaroon ng kabihasnan ay ang mga sumusunod: _____, _____, _____, _____, _____, _____.

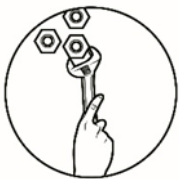
Sa larangan ng siyensya at teknolohiya, sisikapin kong _____.
Sa larangan naman ng edukasyon, gagawin kong _____.
Kung may mga talento man akong taglay dapat _____.

Bilang isang mag-aaral, maipakikita ko ang aking pagpapahalaga sa pamayanan sa pamamagitan ng _____.

Kahanga-hanga ang kabihasnang ipinakita ng mga sinaunang Asyano.
Gusto kong _____.

Bilang isang Asyano, patuloy kong _____.

Binabati kita sa iyong katapatan sa pagsagot! Umaasa ako na lalong napaunlad at nalinang ang iyong pagkatuto tungkol sa paksa.

Isagawa

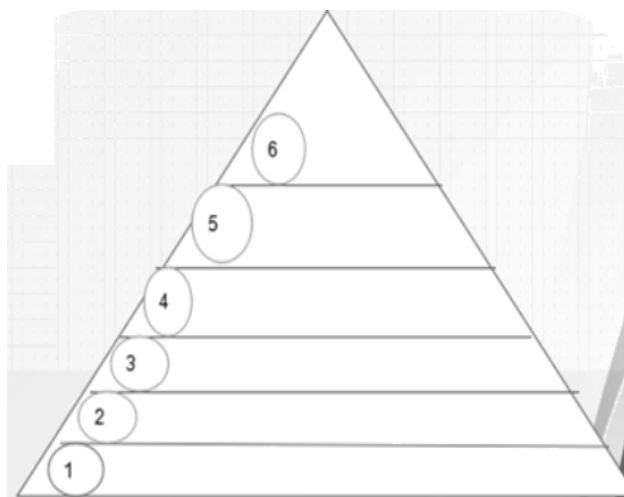
Gawain 1: HASHTAG KO SA KABIHASNANG ASYANO

Gumawa ng isang *hashtag* bilang pagpapahalaga sa mga katangian ng pagkakaroon ng kabihasnan. Magbigay ng maikling paliwanag tungkol sa iyong ginawa. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Halimbawa: **#KABIHASNANG PINANGGALINGAN, HUWAG KALILIMUTAN**

Gawain 2: AMBISYON KO SA BAYANG KINAGISNAN

Panuto: Kung bibigyan ka ng pagkakataong mamuno sa iyong sariling bayan balang araw, ano-ano ang iyong magiging prayoridad batay sa iyong mga natutunan sa mga katangian ng pagkakaroon ng kabihasnan? Ilagay ito sa **pyramid** na kung saan ang unang bilang ay ang pinakauna mong isasagawa. Gawin ito sa iyong kuwadernong pang-aktibiti.

Pamprosesong Tanong:

Sagutan ang sumusunod na tanong sa iyong sagutang papel.

1. Batay sa iyong naging desisyon, ano ang iyong unang prayoridad sa mga katangian ng pagkakaroon ng kabihasnan? Bakit?
2. Ano naman ang iyong pinakahuling prayoridad? Bakit?
3. Mahalaga ba ang mga katangian sa pagkakaroon ng kabihasnan? Ipaliwanag.

Tayahin

I. Panuto: Basahin at unawain ang bawat tanong. Piliin ang titik ng tamang sagot at isulat ito sa iyong sagutang papel.

1. Alin sa sumusunod na impormasyon ang sumasaklaw sa kahulugan ng kabihasnan?
 - A. Ito ay tumutukoy sa pagkakaroon ng kumplikadong pamumuhay.
 - B. Ito ay tumutukoy sa pamumuhay na walang maayos na sistema ng pangangasiwa.
 - C. Ito ay tumutukoy sa pagkadalubhasa ng mga mamamayan sa isang kulturang kinagisnan o nakasanayan at pinaunlad ng maraming pangkat ng tao.
 - D. Ito ay tumutukoy sa pamumuhay na tumutugon sa mga may mataas na antas ng uring Panlipunan.

2. Alin sa sumusunod na mga impormasyon ang naglalarawan na taglay ng Sinaunang kabihasnang Asyano ang pagkakaroon ng organisadong sistema ng pamahalaan?
 - A. Pagkakaroon ng paniniwalang *polytheistic*
 - B. Natuklasan ang iba't ibang kagamitan sa pagsasaka
 - C. Gumawa ang mga artisano ng iba't ibang palamuti sa katawan
 - D. Pinamunuan ng pari at hari ang mga lungsod para sa maayos na pangangasiwa
3. Alin sa sumusunod na impormasyon ang **HINDI** kabilang sa mga katangian ng pagkakaroon ng kabihasnan?
 - A. May mataas na antas ng kaalaman sa sining at arkitektura
 - B. Pagkakaroon ng organisadong pamahalaan at uring panlipunan
 - C. Pagkakaroon ng paniniwalang *monotheistic* at *polytheistic* sa mga lungsod
 - D. May espesyalisasyon sa gawaing pang-ekonomiya at sistema ng pagsulat
4. Aling sistema ang nagpapakita sa mga katangian ng pagkakaroon ng kabihasnan kung saan nakapaloob ang pagkakaimbento ng maraming uri ng kagamitan sa pagsasaka, iba't ibang sasakyang pandagat at panlupa para sa kalakalan?
 - A. Sistemang Pampolitika
 - B. Sistemang Panlipunan
 - C. Sistemang Panrelihiyon
 - D. Sistema sa Siyensya at Teknolohiya
5. Kung naranasan ng mga Sinaunang Asyano ang pagkakaroon ng organisado at sentralisadong pamumuno ng mga pari at hari sa kanilang mga lungsod, alin sa mga sumusunod na katangian ng kabihasnang nakapaloob ang naturang paglalarawan?
 - A. May maayos na sistema ng edukasyon
 - B. May maayos na sistema ng pamahalaan at pangangasiwa
 - C. May maayos na sistema sa ekonomiya at relihiyon
 - D. May mataas na antas sa sining at teknolohiya
6. Isa sa mga nakagawiang gawin ng mga sinaunang Asyano ay ang pagiging abala sa iba't ibang gawaing pangkabuhayan at pang-agrikultura ang pangunahing ikinabubuhay nila dahil sa matabang lambak-ilog. Alin sa mga katangian ng kabihasnan ang naglalarawan sa naturang sitwasyon?
 - A. Pagkakaroon ng espesyalisasyon sa gawaing pang-ekonomiya
 - B. Pagkakaroon ng iba't ibang uring panlipunan sa mga lungsod
 - C. Pagkakaroon ng sistema sa larangan ng negosyo at kalakalan
 - D. Pagkakaroon ng mataas na antas ng kaalaman sa sining at pulitika
7. Ang mataas na antas ng kaalaman ng mga sinaunang Asyano sa larangan ng sining ay isa sa mga katibayang mayroon silang kabihasnan. Kung ikaw ay isa sa mga Asyanong mag-aaral na may angking galing sa naturang larangan, alin ang **HINDI** mo dapat gawin bilang pagpapahalaga sa talentong mayroon ka?
 - A. Sasali ako sa iba't ibang paligsahan upang lalong malinang ang aking talento
 - B. Ibabahagi ko ang talento na mayroon ako
 - C. Ipagmamayabang ko ang aking angking talento sa kapwa
 - D. Hihikayatin ko ang mga kapwa ko mag-aaral na gamitin nang buong husay ang talento na mayroon kami

8. Isa sa mga katangian ng kabihasnan ay ang pagkakaroon ng mataas na antas ng kaalaman sa larangan ng siyensiya at teknolohiya. Paano pinatunayan ng mga sinaunang Asyano ang naturang katangian?
 - A. Sa pamamagitan ng pakikipag-alyansa sa ibang lungsod estado
 - B. Sa pamamagitan ng pagsasagawa ng maraming pananaliksik
 - C. Sa pamamagitan ng paggamit ng iba't ibang uri ng metal
 - D. Sa pamamagitan ng pagsasagawa ng iba't ibang ritwal
9. May malaki bang maitutulong kung taglay ng iyong kinabibilangan lungsod ang lahat ng mga katangian ng kabihasnan?
 - A. Opo, dahil lahat ng katangian ng pagkakaroon ng kabihasnan ay mahalaga at maaaring maging daan para makamit ang tunay na kaunlaran ng lungsod.
 - B. Opo, dahil maaari ring umunlad ang isang lungsod kahit ang pinuno lang ang magaling.
 - C. Opo, dahil ang pagkakaroon ng mataas na antas sa siyensiya ay sapat na para umunlad ang isang lungsod.
 - D. Opo, dahil ang lungsod na may mataas na sistema sa larangan ng sining ay maaari nang ituring na isang maunlad na lungsod.
10. Ang maayos at organisadong pamahalaan ay isa sa mga katangian ng pagkakaroon ng kabihasnan. Kung isa ka sa magiging lider ng lipunan balang araw, alin ang **HINDI** mo dapat gawin para maipakita mo na may maayos kang sistema ng pamamahala?
 - A. Sisikapin kong makatugon sa iba't ibang hamon bilang lingkod bayan
 - B. Isasaalang-alang ko palagi ang interes ng nakararami
 - C. Sisikapin kong mamuno bilang huwaran at may integridad
 - D. Uunahin ko ang aking pansariling interes sa lahat ng pagkakataon

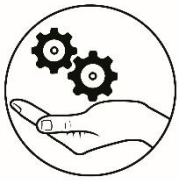
II. #KATANGIAN NG PAGKAKAROON NG KABIHASNAN, ALAMIN SISTEMANG KINABIBILANGAN.

Panuto: Ang mga katangian ng kabihasnan ay masasalamain sa iba't ibang sistema. Suriin kung alin sa mga sistemang nakapaloob ang inilalarawan sa bawat pangungusap. Piliin ang titik ng tamang sagot sa loob ng kahon at isulat lamang ito sa iyong sagutang papel.

- A. Sistemang Pampolitika
- B. Sistemang Panrelihiyon
- C. Sistemang Pang-ekonomiya
- D. Sistema ng Pagsulat
- E. Sistemang Panlipunan

11. Naimbento ng mga sinaunang Asyano ang paggamit ilang simbolo sa pagtatala ng mga mahahalagang datos.
12. Mayroong paniniwalang *polytheistic* ang mga sinaunang Asyano.
13. Agrikultura ang pangunahing hanapbuhay ng mga sinaunang Asyano at nagkaroon din sila ng espesyalisasyon sa iba't ibang gawain.

14. Karaniwan sa mga sinaunang kabihasan ay napamunuan ng mga pari at nang lumaon ay napalitan ito ng mga pinunong militar at hari.
15. Ang uri ng gawain ng mga tao sa sinaunang kabihasan ang batayan sa pagbubuo ng uring panlipunan.

Karagdagang Gawain

DITO PO SA AMIN

Panuto: Tukuyin at suriin mo ang mga batayang salik na bumubuo sa iyong sariling pamayanan. Gamitin ang data retrieval chart sa ibaba sa pagtalakay ng iyong kasagutan. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Rehiyon: _____

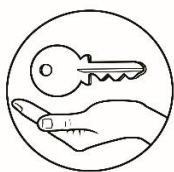
Bayan/Lungsod: _____

Barangay: _____

Pamahalaan	Relihiyon	Gawaing Pang-ekonomiya	Teknolohiya, Sining, Arkitektura	Sistema ng Pagsulat

RUBRIC PARA SA DATA RETRIEVAL CHART

Pamantayan	Indikador	Puntos
Nilalaman	Maayos ang paglalahad ng ideya; namumukod tangi ang mga detalye; lahat ng ideya ay lohikal na sumusuporta sa nailahad na paksa	4-5
Organisasyon	Organisado ang mga ideya sa kabuuan; ibinatay ang presentasyon ng datos sa iba't ibang mga kaalaman (halimbawa: karanasan at pananaliksik); ang pinagsama-samang ideya ay malinaw na naipahayag	3
Mekaniks	Ang pangungusap ay nailahad sa lohikal na pamamaraan; ang mga salita ay malinaw at madaling maunawaan; maayos ang gramatika at may istilong kakaiba	1-2
Kabuoan		

Susi sa Pagwawasto

SUBUKIN	BALIKAN	TUKLASIN
1. C	★	kabihasanan
2. D	★	
3. C	●	
4. C	★	
5. B	●	
6. B		
7. C		
8. A		
9. E		
10. D		

SURIN			
Gawain 1: 1. Pagkakaroon ng matatag, organisado at sentralisadong sistema ng pamahalaan	2. Pagkakaroon ng mataas na antas ng kaalaman sa larangan ng siyensya at teknolohiya.	1. C	
	3. Pagkakaroon ng relihiyon at kultura	2. D	
	4. May mataas na antas ng kaalaman sa arkitektura at sining.	3. C	
	5. May kasanayan at espesyalisasyon sa iba't ibang gawain.	4. D	
	6. Pagkakaroon ng sistema sa pagsulat	5. B	
	Gawain 2: 1. Sistemang Pamputitika	2. Sistemang Pangrelihiyon	6. A
		3. Sistemang Pang-Ekonomiya	7. C
		4. Sistemang Pang-Ekonomiya	8. C
		5. Sistmea sa Sining at Arkitektura	9. A
		6. Sistema sa Pagsulat	10. D
PAGYAMANIN			
TAYAHIN			
1. 	1. C		
2. 	2. D		
3. 	3. C		
4. 	4. D		
5. 	5. B		
6. 	6. A		
7. 	7. C		
8. 	8. C		
9. 	9. A		
10. 	10. D		

Sanggunian

Violatti, C. (2014, December 04). **Civilization**. *World History Encyclopedia*. Retrieved from <https://www.worldhistory.org/civilization/>

Allchin, F. Raymond (2021, August 11). *Indus civilization*. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/topic/Indus-civilization>

Soden, W. Th. von, Frye, Richard N. and Edzard, Dietz O. (2020, December 9). history of Mesopotamia. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/place/Mesopotamia-historical-region-Asia>

<https://kids.britannica.com/students/article/ancient-civilization/272856>

Mark, J. J. (2012, December 18). **Ancient China**. *World History Encyclopedia*. Retrieved from <https://www.worldhistory.org/china/>

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex

Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph